

ניתוח סטטיסי נתוני משטרה 2007-2017

פרסום ראשון - דצמבר 2018

שאלות המחקר:

1. האם מספר תיקי המשטרה שנפתחו לישראלים ממוצא אתיופי* השתנה בין השנים 2007-2017?
2. האם הנתונים חושפים אפליה כלפי ישראלים ממוצא אתיופי מצד המשטרה?

נתונים:

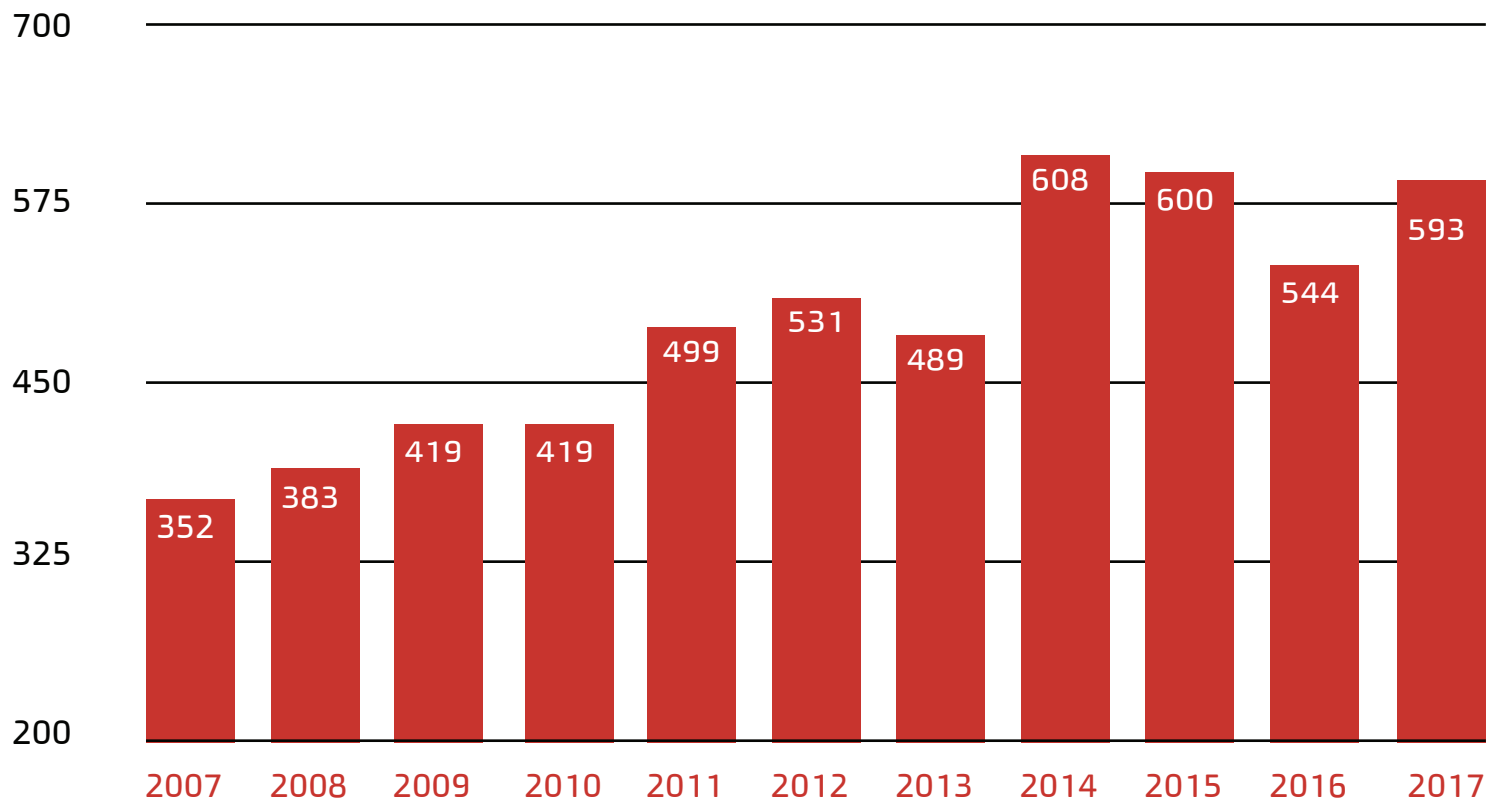
לצורך הניתוח שלהלן השתמשנו בנתונים שסופקו על ידי משטרת ישראל לגבי מספר תיקים שנפתחו על פי קבוצות אוכלוסייה-ישראלים ממוצא אתיופי, כלל היהודים (כולל ישראלים ממוצא אתיופי) וכלל האזרחים (כולל ישראלים ממוצא אתיופי ויהודים). בדקנו את מספר התיקים שנפתחו על ידי משטרת ישראל עבור כל סוגי העבירות ואת מספר התיקים שנפתחו בגין עבירת תקיפת שוטר בפרט. המידע כולל משתנה המציג את מספר התיקים שנפתחו לפי שנה (2007-2017) ועיר, עבור שלוש קבוצות האוכלוסיה שפורטו לעיל.

תיקים שנפתחו בגין תקיפת שוטר

בתרשים מס' 1, ניתן לראות כי מספר התיקים שנפתחו לישראלים ממוצא אתיופי בגין תקיפת שוטר גדל משנת 2014 ונשאר גבוה גם בין השנים 2015-2017. במהלך 2014-2017 העלייה מאתיופיה הייתה יחסית קטנה, לכן ניתן להניח כי הסיבה העיקרית לעלייה במספר התיקים שנפתחו לא נובעת משינוי דמוגרפי. יתכן שבאותן שנים המשטרה אימצה מדיניות נוקשה יותר אשר הגדילה את מספר התיקים ללא קשר למוצא אתני.

בכדי לבדוק אם חל שינוי כללי במדיניות, בדקנו את הממוצע השנתי של תיקי משטרה שנפתחו עבור האוכלוסיה היהודית בכלל ועבור ישראלים ממוצא אתיופי בפרט. אם העלייה במספר התיקים מאז שנת 2014 חלה בשל אימוץ מדיניות נוקשה יותר מצד המשטרה, העלייה אמורה להיות זהה בשתי קבוצות האוכלוסיה. התוצאות מדווחות בטבלה מס' 1.

תרשים מס' 1:
מספר התיקים שנפתחו לישראלים ממוצא אתיופי
בגין תקיפת שוטר בשנים 2007 עד 2017, לפי שנה

טבלה מס' 1:

תיקי משטרה שנפתחו בגין תקיפת שוטר

שינוי באחוזים בין ישראלים ממוצא אתיופי לשאר האוכלוסייה היהודית עמודה מס' 6	אחוז השינוי בין 2014-2007 ל-2015-2017 עבור כל האוכלוסייה היהודית* עמודה מס' 5	אחוז השינוי בין 2014-2007 ל-2015-2017 עבור ישראלים ממוצא אתיופי עמודה מס' 4	מספר ממוצע של תיקים עבור שנה לשנים 2015-2017 עמודה מס' 3	מספר ממוצע התיקים בשנה לשנים 2014-2007 עמודה מס' 2	סך כל התיקים שנפתחו כנגד ישראלים ממוצא אתיופי 2017-2007 עמודה מס' 1	
31.3%	-6.1%	25.2%	579	463	5,347	סה"כ
101.90%	25.80%	127.70%	23	10	172	בית שמש
99.70%	5.70%	105.40%	32	16	147	אשדוד
129.40%	-25.80%	103.60%	19	9	140	בת ים
79.00%	14.90%	93.90%	24	12	195	ירושלים
70.50%	16.80%	87.30%	38	21	320	פתח תקווה
100.40%	-13.20%	87.20%	13	7	117	לוד
75.60%	5.70%	81.30%	24	13	194	באר שבע
76.30%	1.50%	77.80%	13	8	120	קריית מלאכי
67.90%	1.20%	69.10%	12	7	109	קריית גת
84.90%	-23.00%	61.90%	26	16	239	חיפה
59.50%	-22.10%	37.40%	45	33	435	ראשון לציון
35.80%	-6.60%	29.20%	14	11	151	רמלה
40.10%	-18.30%	21.80%	53	44	570	תל אביב
0.10%	19.10%	19.20%	17	14	196	אשקלון
15.50%	-5.80%	9.70%	32	29	376	רחובות
25.90%	-25.30%	0.60%	14	14	166	חדרה
7.30%	-9.20%	1.90%	30	31	280	נתניה

*לפי תיקי משטרה שנפתחו לכלל האוכלוסייה היהודית.

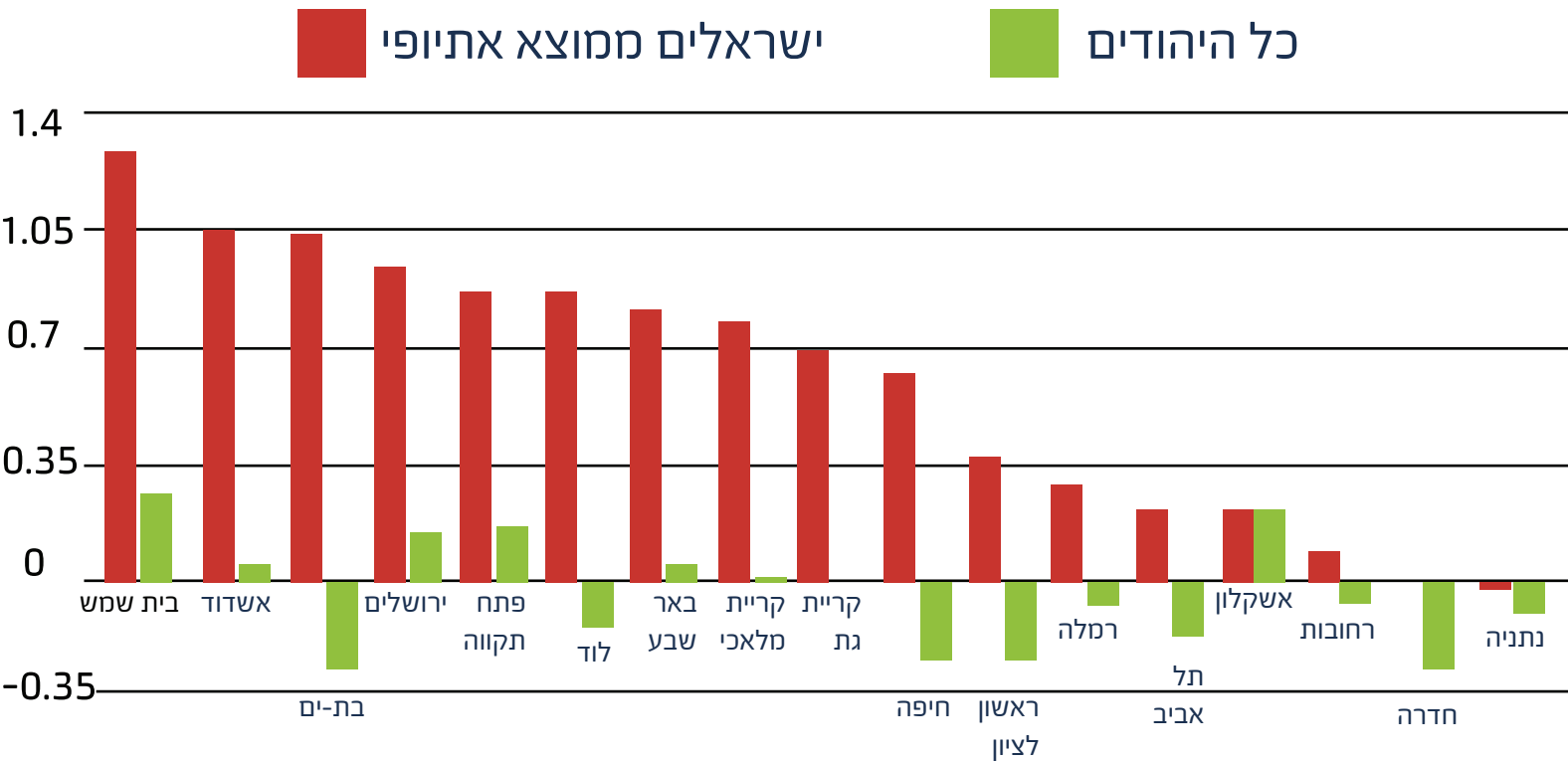
טבלה מס' 1: הסבר וניתוח של הטבלה

עמודה מס' 1 בטבלה מס' 1 מראה את מספר תיקי המשטרה שנפתחו בגין תקיפת שוטר לישראלים ממוצא אתיופי (חלוקה לפי ערים), על פי הנתונים הזמינים לעשור האחרון. ניתן לראות שבסך הכל, 5,437 תיקים נפתחו לישראלים ממוצא אתיופי בגין תקיפת שוטרים בשנים שנבדקו.

בעקבות המסקנה מתרשים מס' 1, חילקנו את תקופת הניתוח. התקופה הראשונה משנת 2007 עד שנת 2014 (8 שנים) והתקופה השנייה משנת 2015 עד שנת 2017 (3 שנים). עבור כל תקופה חושב ממוצע שנתי של מספר תיקי משטרה שנפתחו (סה"כ 3,704 תיקים ב-2007-2014 ו-1,737 תיקים ב-2015-2017). עמודות 2 ו-3 מציגות את הממוצע השנתי עבור כל תקופה. עמודה מס' 4 מראה את העלייה באחוזים בין שתי התקופות. סך הכל, הסבירות לפתיחת תיק משטרתי בגין תקיפת שוטר לישראלים ממוצא אתיופי גדלה ב- 25% בשנים 2015-2017. כאשר משווים את מספר תיקי המשטרה שנפתחו לישראלים ממוצא אתיופי בין שתי התקופות מגלים שוני בין ערים.

באשדוד, בת-ים ובית שמש מספר התיקים גדל יותר מפי 2 ואילו בנתניה, רחובות וחדרה לא היה שינוי משמעותי במספר התיקים בין שתי התקופות. עמודה מס' 5, בדומה לחישוב בעמודה מס' 4, מראה את העלייה בממוצע של מספר תיקי המשטרה שנפתחו עבור כלל הישראלים היהודים. בתרשים מס' 2 ניתן לראות כי הנתונים של שתי העמודות (4 ו-5) בחלק מהערים הפוכים לחלוטין.

תרשים מס' 2: עלייה בממוצע של תיקי המשטרה בגין תקיפת שוטר - השוואה בין ישראלים ממוצא אתיופי לכלל הישראלים היהודים

התוצאות הבולטות ביותר הן בערים: **בתי-ים, בית-שמש, לוד, אשדוד וחיפה**. בהשוואת שתי התקופות ניתן לראות שבערים אלו, בין 2015 ל-2017, ישנה סבירות כמעט כפולה לפתיחת תיק משטרה בגין תקיפת שוטר לישראלים ממוצא אתיופי. בערים אשקלון, נתניה ובמידה פחותה רחובות, נראה כי ישנה מדיניות פחות מפלה. לא ניתן להסביר את ההבדל בין שתי הקבוצות כתוצאה מגידול אוכלוסיה בקרב ישראלים ממוצא אתיופי ואף לא כתוצאה מאימוץ מדיניות נוקשה יותר בקרב המשטרה. אילו המשטרה הייתה מאמצת מדיניות נוקשה יותר אשר אינה מפלה בין הקבוצות, העלייה בפתיחת תיקי משטרה הייתה זזה או לפחות דומה מאוד בין שתי קבוצות האוכלוסיה. ניתן לראות את העיר אשקלון לדוגמא, שם המשטרה אימצה מדיניות נוקשה יותר אשר אינה מפלה בין קבוצות האוכלוסיה.

מהנתונים שמוצגים בתרשים מס' 2 וטבלה מס' 1 ניתן להניח שבין השנים 2015 ל-2017 ישראלים ממוצא אתיופי סומנו על ידי המשטרה יותר בהשוואה לכלל האוכלוסיה היהודית.

תרשים מס' 2:

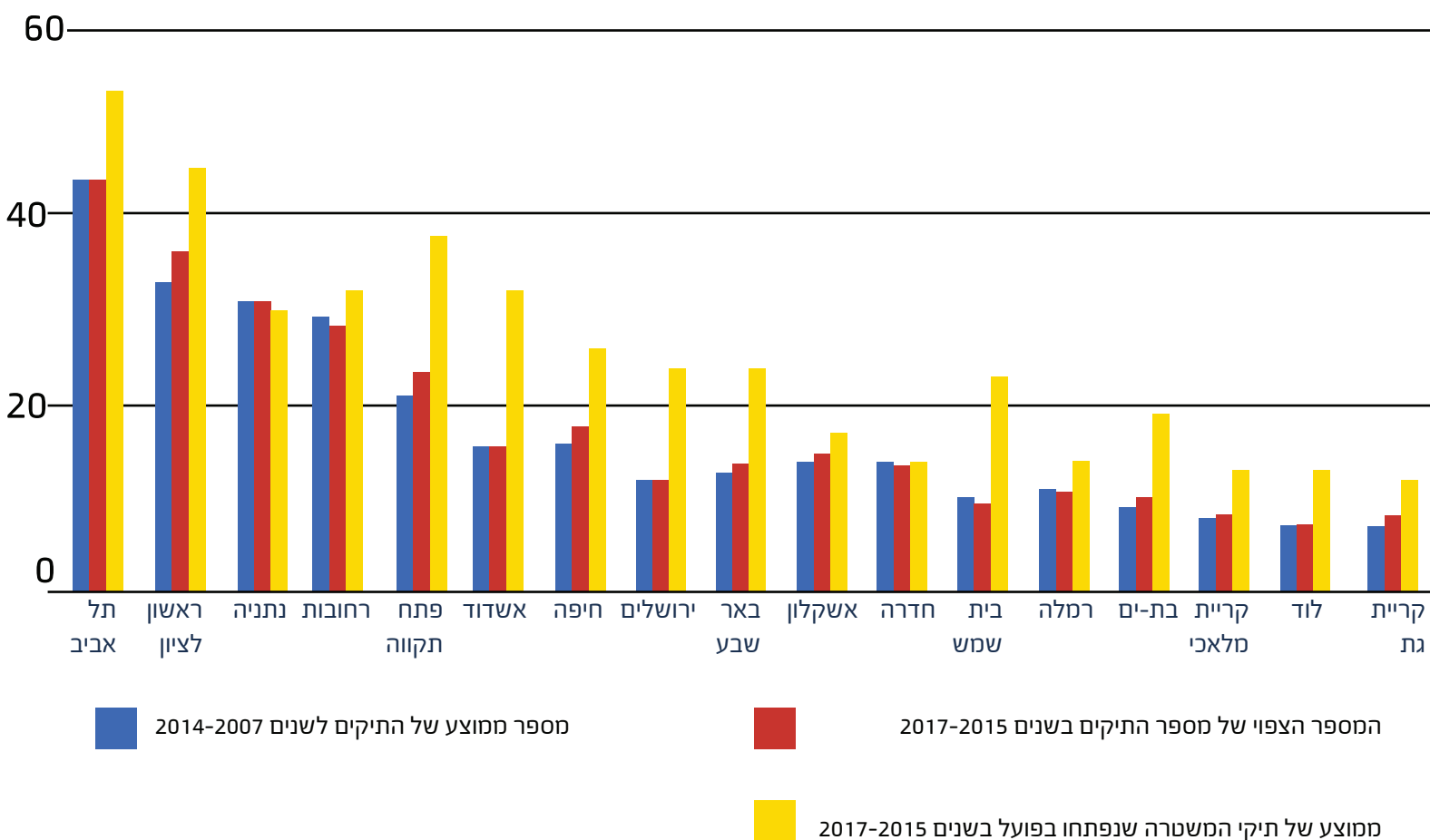
עלייה בממוצע של תיקי המשטרה בגין תקיפת שוטר - השוואה בין ישראלים ממוצא אתיופי לכלל הישראלים היהודים

הדמיה גרפית

השוני בין הערים יכול להיות כתוצאה מהגירה בין עירונית של ישראלים ממוצא אתיופי. בכדי לבדוק השערה זו, בחנו את שיעור הגידול של האוכלוסיה בקרב ישראלים ממוצא אתיופי לפי ערים בעזרת נתונים של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה (הלמ"ס) (ראו נספח א', טבלה מס' 1).

במידה ואכן חל גידול באוכלוסיה בעיר מסויימת, ניתן להניח כי שיעור מספר התיקים שנפתחו לישראלים ממוצא אתיופי היה עולה בשיעור דומה. הנתונים מראים כי לא חל שינוי דמוגרפי משמעותי בקרב ישראלים ממוצא אתיופי בין השנים 2013-2017 (מידע שזמין לשנים אלו על פי הלמ"ס).

תרשים מס' 3: מספר תיקים צפויים, לעומת מספר תיקים בפועל שנפתחו לישראלים ממוצא אתיופי

תרשים מס' 3

מראה את מספר התיקים הצפויים, לעומת מספר התיקים שנפתחו בפועל לישראלים ממוצא אתיופי.

בכחול, מוצג הממוצע של מספר התיקים לפי ערים לשנים 2014-2007.

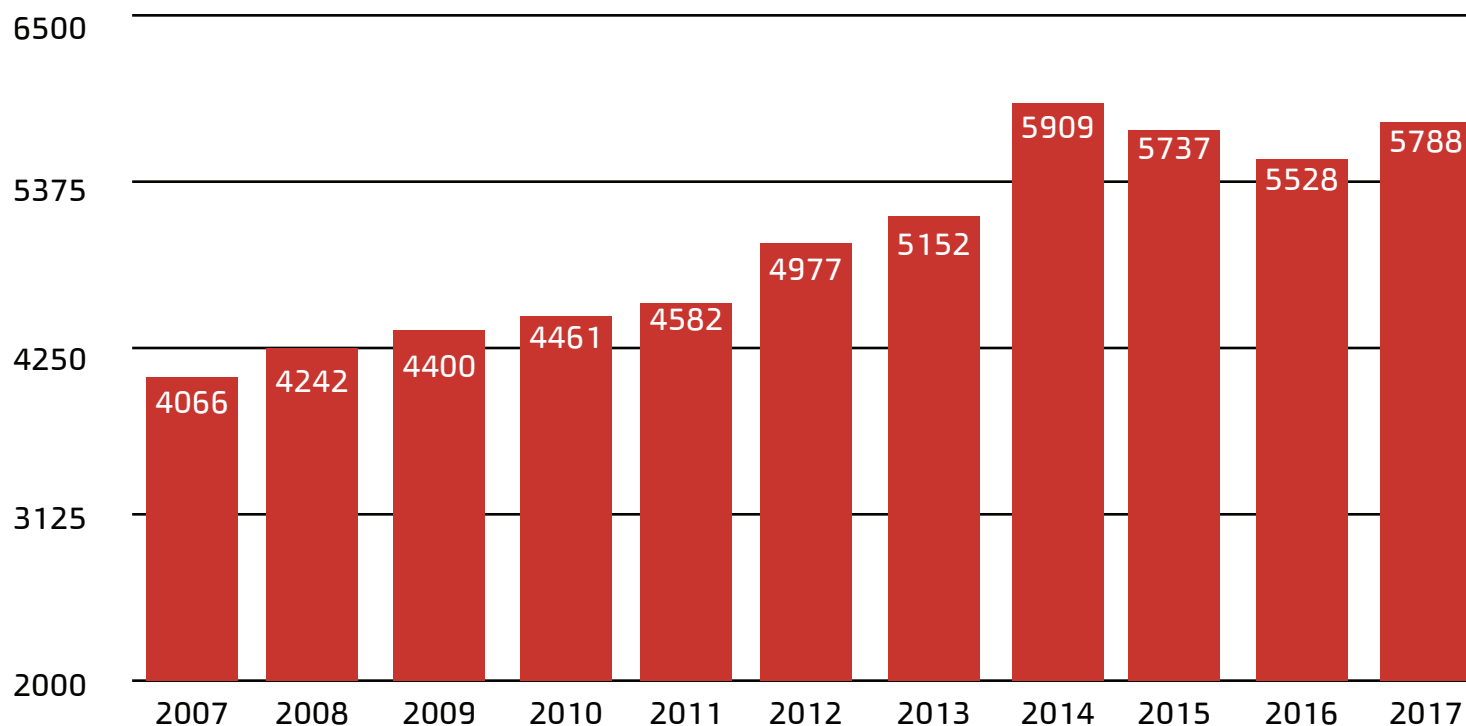
באדום, מוצג המספר הצפוי של מספר התיקים בשנים 2017-2015 (כולל התייחסות לגידול האוכלוסייה בקרב ישראלים ממוצא אתיופי).

בצהוב, מוצג הממוצע של מספר תיקי המשטרה שנפתחו בפועל בשנים 2017-2015.

במידה ושיעור גידול האוכלוסייה היה הסיבה לשיעור הגבוה יותר של מספר התיקים, העמודה האדומה והעמודה הצהובה היו אמורות להיות כמעט זהות. במשך שתי התקופות רק הערים נתניה, חדרה ואשקלון המשיכו את אותה מדיניות לגבי מספר תיקים שנפתחו לישראלים ממוצא אתיופי. לעומת זאת, פתח תקווה, בית שמש ובת-ים ככל הנראה השתמשו במדיניות נוקשה יותר.

תרשים מס' 4:

מספר תיקי המשטרה שנפתחו לישראלים ממוצא אתיופי בגין כלל העבירות

כלל המעצרים

הניתוח המתואר לעיל בוצע גם על נתונים של כלל העבירות. התוצאות דומות מאוד לתוצאות בניתוח שנעשה לתיקי המשטרה במעורבים בתקיפת שוטר. תרשים מס' 4 מראה כי הגידול בשיעור מספר תיקי המשטרה שנפתחו בקרב ישראלים ממוצא אתיופי לא מוגבל לעבירות בגין תקיפת שוטר בלבד אלא שמדובר בגידול כללי יותר.

טבלה מס' 2: תיקי משטרה שנפתחו בגין כלל העבירות

שינוי באחוזים בין ישראלי ממוצא אתיופי לשאר האוכלוסייה היהודית עמודה מס' 6	אחוז השינוי בין 2014-2007 ל-2015-2017 עבור כל האוכלוסייה היהודית* עמודה מס' 5	אחוז השינוי בין 2014-2007 ל-2015-2017 עבור ישראלים ממוצא אתיופי עמודה מס' 4	מספר ממוצע של תיקים עבור שנה לתקופה 2015-2017 עמודה מס' 3	מספר ממוצע של תיקים עבור שנה לתקופה 2014-2007 עמודה מס' 2	סך כל התיקים 2017-2007 שנפתחו עבור ישראלים ממוצא אתיופי עמודה מס' 1	
26.4%	-6.1	20.3%	5,684	4,724	54,842 **	סה"כ
4.9%	16.7%	21.6%	151	124	1,443	בית שמש
23.7%	-9.2%	14.5%	282	247	2,820	אשדוד
38.2%	-22.2%	16.0%	116	100	1,515	בת ים
26.1%	0.5%	26.6%	247	195	2,302	ירושלים
26.9%	17.3%	44.2%	274	190	2,342	פתח תקווה
38.5%	-19.9%	18.6%	121	102	1,179	לוד
24.1%	-5.2%	18.9%	286	241	2,785	באר שבע
6.5%	-15.6%	-9.1%	144	159	1,703	קריית מלאכי
32.4%	-14.2%	18.2%	150	127	1,462	קריית גת
29.4%	-24.7%	4.7%	211	202	2,246	חיפה
32.0%	6.8%	38.8%	349	252	3,602	ראשון לציון
11.0%	-5.3%	5.7%	131	124	1,388	רמלה
41.4%	-12.8%	28.6%	349	265	3,145	תל אביב
10.6%	9.7%	20.3%	234	195	2,258	אשקלון
-2.0%	9.7%	11.0%	274	247	2,793	רחובות
28.4%	-20.36%	8.0%	225	208	2,342	חדרה
28.1%	13.0%	18.9%	453	381	4,408	נתניה

*לפי תיקי משטרה שנפתחו לכלל האוכלוסייה היהודית.

**סך תיקים המוצגים שנפתחו נלקחו מכלל הערים ואולם לצורך המחקר, רק חלק מערים אלו מוצגים בטבלה.

מסקנות ראשוניות:

1. אחרי שנת 2014, מספר תיקי המשטרה שנפתחו לישראלים ממוצא אתיופי בגין כלל העבירות גדל ביותר מ-20%.
2. לא ניתן להסביר את העלייה במספר התיקים שנפתחו לישראלים ממוצא אתיופי אחרי 2015 בשינוי דמוגרפי.
3. לא ניתן להסביר את העלייה במספר התיקים שנפתחו לישראלים ממוצא אתיופי אחרי 2015 בשינוי מדיניות במשטרת ישראל, שכן העלייה התרחשה בקרב ישראלים ממוצא אתיופי בלבד ולא בקרב האוכלוסיה הכללית.
4. ככל הנראה, בחלק מהערים ישנה אפליה גדולה יותר כלפי ישראלים ממוצא אתיופי בהשוואה לערים אחרות.

נספח א':

טבלה מס' 1:

אחוז הישראלים ממוצא אתיופי באוכלוסיה הכללית לפי ערים (על פי נתוני הלמ"ס)

אחוז אוכלוסייה ממוצא אתיופי בשנת 2006 עמודה מס' 3	אחוז אוכלוסייה ממוצא אתיופי בשנת 2013 עמודה מס' 2	אחוז אוכלוסייה ממוצא אתיופי בשנת 2017 עמודה מס' 1	
0.3	0.6	0.6	תל אביב
2.3	3.1	5.4	ראשון לציון
5.9	5.5	5.5	נתניה
5.9	5.4	5.3	רחובות
2.2	2.8	3.1	פתח תקווה
3	3.2	3.2	אשדוד
2.1	1.8	2	חיפה
0.6	0.7	0.7	ירושלים
3.4	3.6	3.8	באר שבע
4.8	4.8	5.1	אשקלון
6.3	6.2	6.1	חדרה
3.6	3.7	3.5	בית שמש
5.2	5.6	5.5	רמלה
1.2	1.8	2	בת ים
17.3	16.2	16.5	קריית מלאכי
4.8	5	5.2	לוד
6.4	7.9	9.3	קריית גת